
ANIVERSĂRI

CRITICUL ȘI ISTORICUL LITERAR ALEXANDRU BURLACU ÎN ANOTIMPUL OMAGIILOR

CRITIC AND LITERARY HISTORIAN ALEXANDRU BURLACU AT THE AGE OF HOMAGES

Criticul și istoricul literar Alexandru BURLACU, dr. habilitat în filologie, activează în calitate de consultant științific la Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM (din 1977, parcurgând toate treptele, de la cercetător științific stagiar până la consultant științific) și profesor universitar la Facultatea de Filologie și Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. S-a născut la 8 iunie 1954, în s. Chitai, reg. Odesa, în familia Mariei (n. Râjală) și a lui Gheorghe Burlacu. După absolvirea Școlii Normale din Cahul (1969–1973), studiază la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic din Chișinău (1973–1977). Este angajat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (astăzi: Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM), în cadrul căruia își susține teza de doctor cu titlul *Fenomenul simbolizării în poezia moldovenească contemporană*, în 1986. Devine conferențiar universitar (1989), șef al Catedrei de literatură română la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău (1995).

Alexandru Burlacu colaborează la cele mai importante reviste de profil din Chișinău, participă la numeroase evenimente științifice naționale și internaționale, coordonează mai multe teze de doctorat, susținute cu succes în centrele universitare și la Institut. Editează, în colaborare cu Alina Ciobanu, antologia de literatură basarabească interbelică *Scriitori de la „Viața Basarabiei”*

(1990). Debutază editorial în anul 1997, cu studiul *Critica în labirint*. Devine membru al Uniunii Scriitorilor din România (2000), doctor habilitat în filologie (2000), profesor universitar (2002). De-a lungul timpului, i se acordă importante premii și distincții: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1997, 1999, 2002, 2018); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (2012, 2018); Distincția „Om emerit” (2010); Medalia „Meritul civic” (2015); Premiul „Grigore Vieru” al AȘM (2016). Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1994).

După debutul editorial, *Critica în labirint* (Chișinău, 1997), exegetul va semna următoarele studii: *Mișcarea literară din Basarabia anilor '30: atitudini și polemici*, Chișinău, 1999; *Proza basarabească: fascinația modelelor*, Chișinău, 1999; *Fenomenul literar basarabean din anii '20-30: tradiționalism și modernitate*, Chișinău, 2000; *Poezia basarabească și antinomiile ei*, Chișinău, 2001; *Literatura română din Basarabia. Anii '20-'30*, Chișinău, 2002; *Tentația sincronizării*, Timișoara, 2002; *Textistențe, vol. 1, Drama zborului frânt*, Chișinău, 2007; *Textistențe, vol. 2, Scara lui Osiris*, Chișinău, 2008; *Vladimir Beșleagă. Po(i)etica romanului*, Chișinău, 2009; *Textistențe, vol. 3, Umbra lui Ulysse*, Chișinău, 2012; *Refracții în clepsidră: eseuri*, Iași, 2013; *Proza lui Vladimir Beșleagă. Hermeneutica romanului*, Chișinău, 2014; *Poezii și trandafirul. Eseu*, Chișinău, 2018; *Proba esteticului: (neo)moderniștii basarabeni*, Chișinău, 2020; *Textistențe, vol. 4: Ființa poeziei*, Chișinău, 2020; *Textistențe, vol. 5. Ochiul al treilea*, Chișinău, 2021. Între edițiile îngrijite și prefațate de Alexandru Burlacu se află *Scriitori de la „Viața Basarabiei”*, Chișinău, 1990 (în colaborare cu Alina Ciobanu); *Vladimir Beșleagă. Dialoguri literare*, Chișinău, 2006; *Proza basarabească din secolul al XX-lea. Text. Context. Intertext*, Chișinău, 2010; *Poezia românească modernistă (antologie)*, Chișinău, 2023.

Alexandru Burlacu este, în opinia acad. Mihai Cimpoi, „un fenomenolog atent la natura obiectului și la nuanțe, mergând vectorial pe direcții, tendințe, dar și pe liniile individuale, pe personalități. Intoleranța lovinesciană a raportării la grila sincronizării își dă mâna cu toleranța lui Perpessicius când e vorba de autori și opere analizate aparte, monadic.” (M. Cimpoi, pref. la vol. *Tentația sincronizării. Eseu despre literatura română din Basarabia: anii '20-'30*, Timișoara, 2002). Atras de literatura „dosarelor de existență”, cercetătorul Alexandru Burlacu investighează cu atenție sporită lucrările care se apropie de rigorile genului, fără a face abstracție de deficiențele și vulnerabilitățile prozei basarabene („insuficiența epică”, veleitățile locale, atașamentul față de tradiție, autohtonismul/ provincialismul, „spiritul vernacular”), iar în poezie urmărește „evoluția în limbaj”, structurile imaginarului poetic și (dis)proporționalitatea raportului etic-estetic. La baza sistemului teoretic stau concepții tipologice consacrate – L. Blaga, T. Vianu, N. Manolescu, M. Călinescu, M. Bahtin ș.a. –, pe care le aplică într-o analiză

acribioasă. Criticul nu pierde din vedere nicio clipă postulatul instabilității ierarhiilor estetice, cu toate că susține demonstrații imbatabile și impune delimitări tranșante, cu accent pe calitățile artistice prin care textul se poate fixa în memoria culturală și care îi pot asigura „supraviețuirea literară” (G. Călinescu).

Privite în ansamblu, studiile semnate de Alexandru Burlacu se prezintă consecvent, în parte pentru că autorul rămâne fidel propriilor convingeri, reexamineate și coroborate în timp, dar și datorită evoluției concentrice a direcțiilor de cercetare, fiecare lucrare avându-și nucleul într-un volum precedent și toate crescând pe osatura debutului (reținut în mod principial, nota bene!). Acestor scrieri-organon le este definitorie, desigur, și o retorică inconfundabilă, un stil manierat și ușor ironic, distinct prin subtilitatea cu care neagă afirmând și discreditează apreciind, recognoscibil prin felul de a răspunde unor controverse, de a pune întrebări problematizante, de a provoca și anticipa replici – prin discursul minat, plin de tensiune, care suscită impetuoase energii polemice.

Cu deosebită considerație, adresăm domnului Alexandru Burlacu cuvinte de recunoștință pentru fructuoasa activitate științifică, felicitări cordiale cu ocazia frumoasei aniversări, dorindu-i mulți ani prosperi, sănătate, forță și inspirație pentru noi împliniri personale și profesionale.

Oxana Gherman, dr. în filologie, cercetător științific superior,
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM